ЧЫЛА ЭЛЛАСЭ ПРОЛЭТАР-ШАМЫЧ, УШНЫЗА!

Лэнин Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лий!



ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЭ

ГАЗЭТ АК: идалыклан 2 т. 16 ыр.
пэл ийлан 1 т. 8 ыр.

1938 ий
11
фэвраль
№ 9

Иошкар Армий дэн Войэннэ-Тэҥыз Флотын 20-шо идалыкшэ вашэш

МЭМНАН КАҤАШНА

Йоча-шамыч, вашкэ Йошкар Армийын 20-шо идалыкшэ шуэш. Тидэ йубилэйлан Совэт калык пэш вийан йамдылалтэш. Тэат тидэ кугу пашашкэ кӱлынак пижын улыда. Йошкар Армий нэргэн мурым, почэламутым тунэмыда, оборонный значоклан нормым сдатлэда, молат.

Но вэт тыгай чаплэ йубилэйлан йамдылалтмэ жапыштэ тидым вэлэ огыл, а эша кугу пашам ышташ лийэш. Тудым ышташ кӱлэшак. Но йужо пионьэр отрьад, йужо школ-шамыч йубилэй вашэш мом ыштышашым огыт шинчэ. Мэ нинэ отрьад-шамычлан полшынэна. Мэмнан каҥашна тыгай:

Кажнэ пионьэрлан, кажнэ школьниклан Йошкар Армий гэрой-шамычын илышыштым шинчыман. Сандэнэ пионьэр отрьад-шамыч Климэнт Ворошиловын, Фрунзэн, Будьонныйын, Блюхэрын, Чапайэвын, Щорсын, Сэргэй Лазон биографийыштым, гэроичэски кучэдалмыштым тунэммашым организатлашышт кӱлэш. Тышкэ чыла тунэмшэ-шамычым шупшаш гын, пайдажэ адакат кугу лийэш.

Кызыт „ЮВС" значоклан нормым сдатлымаш поснак кӱлэшан паша. Эша 23 фэвраль мартэ 12 кэчэ уло, нормым сдатлэн шукташ лийэш. Йошкар Армий дэн Флот лӱмэш эртарымэ пионьэр сборыш чыланат „ЮВС" значок дэнэ толаш—тэвэ пионьэр отрьад ончылно шогышо задачэ. Тидым шукташ кӱлынак пижман. Кӧн „ЮВС" значокшо уло гын, тудо ГСО, БГТО, ПВХО значоклан нормым сдатлэн кэртэш.

Авиамодэльым, Йошкар Армий нэргэн альбомым, посна сӱрэт-шамычым ыштылашат нигунарат нэлэ огыл. Тыгай пӧлӧкым йамдылаш кажнэ отрьадын, кажнэ пионьэрын вийжэ сита. Йошкар Армийын историйжэ нэргэн выставкымат организатлаш лийэш. Йоча-шамыч Иошкар Армийын гэроичэский кучэдалмыжэ нэргэн кугурак-шамычын шарнымашыштым возэн налын кэртыт.

23 фэвральыштэ кажнэ пионьэр отрьадыштэ Иошкар Армийын 20 ий тэммэ йубилэйжэ лӱмэш пионьэр сбор эртаралтэш. Пионьэр-шамыч, тидэ сборыш тэний Иошкар Армий гыч толшо комсомолэц-шамычым, запасыштэ улшо командир-шамычым ӱжыктыза. Граждан сарыштэ Совэт властьым пэҥгыдэмдышаш вэрч кучэдалшэ коммунист-шамычымат ӱжыктэн кэртыда. Нуно тэмдан сборыш куанэн толыт. Тэ шкэндан сборышто Иошкар Армий нэргэн, Иошкар Армийын гэройжо-шамыч нэргэн сайын палэн налын кэртыда. Тэмдан ӱжыктымӧ унада-шамыч тидын нэргэн ойлаш вуйым огыт шупш.

Иошкар Армий кэчылан йамдылалтмыда нэргэн мэмнан дэкэ сэрэн шогыза.



ЧАПЛЭ 20 ИДАЛЫКЫМ САЙЫН ВАШЛИЙЫНА

Йошкар Армийлан 20 идалык тэммэ кэчым мэ, Кугу-Корамас пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч физкультур пашам вийаҥдымаш дэнэ вашлийына. 2 фэвральыштэ мэмнан школэш йэчэ сорэвнованьэ эртаралтэ. Сорэвнованьыш лэкташ тунэмшэ-шамыч ончыч сайын трэнироватлэн йамдылалтыч.

5 километр коклаш сорэвнователэн каймаштэ пэрвой вэрыш Сэргэйэв Саньу дэн Эшкинин Василий лэктыныт,—25 минутышто толын шуыч. 10 километрыш каймаштат нунак ончык лэктыныт. Нунын жапышт —49 минут. Павлов Аркадий 10 километрым 54 минутышто кайэн, кокымшо вэрым налын.

Сорэвнованьым эртарымэ годым йатыр йоча-шамыч БГТО значоклан нормым сдатлэныт. Йошкар Армий кэчым оҥыштына БГТО значок дэнэ вашлийаш—тэвэ чыланан шонымаш.

Николайэв Йансит.
Сотнур район.



Озаҥ—Иошкар-Ола йоча сорэвнованьыштэ пӧрйэҥ-шамыч кокла гыч пэрвой вэрыш лэкшэ **Пушкин Иван**—Иошкар-Ола музыкальнэ-тэатральнэ училищын студэнтшэ.

МУРЫМ ТУНЭМЫНА

Йошкар Армий дэн Войэннэ-Тэҥыз Флотын 20 идалыкыштлан вийан йамдылалтына. Кажнэ тунэмшэ „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым пуэна.

Йошкар Армий нэргэн сылнэ муро-шамычым тунэмына. „Песня о Ворошилове", Распрягайте хлопцы, кони", „Марш Буденного", „Красноармейцы", „Строевая", мурым тунэмына.

Корсаков Осып.
Сотнур район, Кугу-Парат пэлэ кыдалаш школ.

Йамдылалтмаш талын кайа

Кузнэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч Йошкар Армийын 20 идалыкшылан вийан йамдылалтыт. 23 фэвраль кастэнэ йубилэй лӱмэш вэчэр эртаралтэш. Хоровой, струнный да драматичэский кружок-шамыч выступатлаш тӱҥалыт. Кызыт тунэмшэ-шамыч „Конная Буденного; „Конармейская", „Первая Конная" да моло мур-шамычымат тунэмыт. Тунэмшэ-шамыч Йошкар Армий нэргэн, граждан сарын бойэвой эпизодшо нэргэн сылнэ литэратурым лудыт, оборонный значок-шамычлан нормым пуат. 23 фэвральлан кажнэ классат посна номыр пырдыж газэтым луктэш.

Литвин Йыван.

Мыйын пӧлӧкэм

Вашкэ Йошкар Армийын 20 ий тэммэ йубилэжэ шуэш. Тидэ йубилэйлан шуко тунэмшэ-пионьэр-шамыч пӧлӧкым йамдылат. Мый кызыт БГТО значоклан нормым пуэн пытарэнам. Вашкэ значокымат налам. Тидэ мыйын Йошкар Армийын йубилэйжэ вашэш пӧлӧкэм лийэш.

Павлов Аркадий.
Кугу-Корамас пэлэ кыдалаш школ.

27 тунэмшэ ПВХО значоклан нормым сдатлэн

Йошкар Армийын чаплэ йубилэйжым кугу сэҥымаш дэнэ вашлийшаш вэрч Морко пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч кӱлын пижыныт. Нуно оборонный значоклан нормым сдатлымашым кумдан организатлэныт. Кызыт 27 тунэмшэ ПВХО значоклан нормым сдатлэн. Шуко тунэмшэ-шамыч сдатлаш йамдылалтыт.

Пэтухов Ивук.
Морко пэдучилищэ.

Кум оборонный значокшо уло

Лӱльпан пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ Охотников Иогор физкультур дэн войэнный пашам пэш йӧрата. Тудо оборонный значок-шамычлан нормым сдатлэн. Кызыт оҥыштыжо кум оборонный значок шамыч йолгыжыт.

Мильутин Санья.
Оршанкэ район, Лӱльпан йоча коммун.



Озаҥ—Иошкар-Ола йоча сорэвнованьыштэ пэрвой вэрыш лэкшэ **Скворцова Анфиса** — Иошкар-Ола Музыкальнэ-тэатральнэ училищын студэнткажэ.

Куанымэ касым эртарэна

Йошкар Армий лӱмэш школэшна куанымэ касым эртарэна. Тидлан мэ кызытак йамдылалташ тӱҥалынна: войэннэ муро шамычым, частушкым, почэламутым йамдылэна. Йубилэй кэчын посна пырдыж газэт-шамыч лэктыт. Адак маршал шамыч лӱмэш уголокым ыштэна.

Бакланов Йыван.
Иошкар-Ола район, Шэкльанур пэлэ кыдалаш школ.

◆◆◆

Г. И. Пэтровский йолташым Лэнин Ордэн дэнэ наградитлымэ

Всэукраинский Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт прэдсэдатэль Г. И. ПЭТРОВСКИЙ йолташын 60 ийжэ тэммэ дэнэ да пашазэ класс дэн крэстьйанствэ ончылно тудын выдайущий заслугыжым ушыш налын, Григорий Иванович Пэтровский йолташым Лэнин Ордэн дэнэ наградитлаш, манын СССР Вэрховный Совэтын Прэзидиумжо указым луктын.

Пэрвой вэрым нална

Кодшо ийын мэмнан школышто физкультур паша начар кайэн. Тунам физкультур дэн туныктышыжат йатыр жап лийын огыл. Ик тунэмшынат оҥыштыжо БГТО значок лийын огыл.

А тэний гын, йӧршын вэс тӱс. Школышто физкультур дэн туныктышылан И.Н. Краснов пашам ышта. Тудо физкультур пашам вийаҥдаш тӱҥальэ. Шукэртэ огыл куд тунэмшэ БГТО значоклан нормым пуэн пытарышт. Кызыт нунын оҥыштышт БГТО значок йолгыжэш.

Дэкабрь тылзыштэ Сотнур сэлаш эртышэ йоча спартакиадыштэ мэмнан школ пэрвой вэрым нальэ.

В. И. Очэтов.
Сотнур район, Пӧтйал пэлэ кыдалаш школ.



КРОНШТАДТ ВЭРЧ КРЭДАЛМАШ

ЙОЧА-ШАМЫЧ! Мэ тачсэ номырэш Марий АССР прокурор В. Н. БЫСТРЬАКОВ йолташын статьажым пэчатлэна. Тудо граждан сар фронтлаштэ тушман-шамыч ваштарэш, самырык Совэт рэспубликым пэнгыдэмдышаш вэрч крэдалын. Садланак ВЦИК гэроичэски крэдалшэ Быстрьаков йолташым Красное Знамя ордэн дэнэ наградитлэн.

Мо вэрч крэдалмынам мэ шинчэн улына

23 фэвральыштэ Пашазэ-Крэсаньык Йошкар Армийлан 20 ий тэмэш. Тидэ кэчын мэ Октьабрын сэнгэн налмыжым пызыралаш тыршышэ иностранный капитал дэн интэрвэнт-шамычын тарзышт ваштарэш Йошкар Армийын гэройла крэдалмэ корныжым шарнэна.

Чэловэчэствын гэнийжэ-шамычын—Лэнин дэн Сталинын организоватлымэ да вуйлатымэ Йошкар Армий пэш кугу сэнгымашым ыштэн: путыракак нэлэ условийыштэ, кылмэн, шужэн крэдалмаштэ бэлогвардэйэц дэн интэрвэнт-шамычын армийыштым кырэн шалатэн. Тидэ сэнгымашым мэмнан эл-шэмэр-шамычын Лэнин-Сталин партий йыр чумыргымышт дэнэ ыштымэ. Мо вэрч крэдалмым, кöн ўмбак каймыштым Йошкар Армийын бойэцшэ-шамыч раш умлэныт. Сэнгымашым тидэ рэшатлэн.

Мыйат граждан сарын участникшэ улам. 1918 ий гыч Пэтроградысэ дэн польский фронтлаштэ крэдалынам. 1921 ийыштэ Кронштадысэ мьатэжым шалатымаштэ участвоватлэнам. Тыланда, пионьэр дэн школьник-шамыч, Кронштадт воктэнсэ крэдалмашын эпизодшо-шамыч нэргэн каласкалынэм.

Пэтроградысэ дэн польский фронт пытымэк мыйым Смолэнск олаш, командирлан туныктымо курсыш колтышт. 1921 ийын 2 мартыштэ заньатыштэ улмына годым млание, курсант-шамычлан, курсын командованьыжэ „срочно кайаш"!, —манын распорьажэньым пуыш. Кушко, молан?—мэ огын шинчэ. Кок шагат жапыштэ отрьад формироватлалтынат шуо, эшэлоныштат лийэ. Лэнинградыш толын шумэк, командованьэ умылтармэк умлышна: Кронштадыштэ ожнысо морской офицэрын, кадэт Козловскийын вуйлатымыжэ почэш тушман-шамыч совэт власть ваштарэш восстаньым ыштат Чыла фронтлаштат сэнгалтшэ интэрвэнт-шамыч, иностранный государствэ шамычын тарзышт самырык совэт властьым пызыралшашлан совэт государствын тунамсэ столицышкыжэ—Лэнинград олаш кэрылташ адакат ик кана тыршышт. Бэлогвардэйэц-шамычын пытартыш кана кыньэлмыштым кырэн шалаташ партий дэн правитэльствэ Иошкар Армий ончылан кугу да отвэтствэнный задачым шындэн. Тидэ задачым бойэц-шамыч отлично умлэныт.

Большэвик-шамычын калын кэртдымэ крэпость укэ

Лэнин дэн Сталин йолташын вуйлатымышт почэш 3 фэвраль гыч 16 март мартэ общо наступлэньылан йамдылалтмаш паша кайэн.

2-шо могыр „Йамдэ лий".

Тидлан лийын, Иошкар Армий часть-шамычын вийышТым тўрлö направлэньэ лэнэ шэлэдэн колтымо. Кронштадтыш чыла могырымат наступатлаш кўлын. Мэмнан часть (кушто мый лийынам) йўд-йўмал могырым, „Лисий нос" лўман мэстэч кэ гыч наступатлаш йамдылалтын. 17 март вашэш йўдым мэ наступлэньым тўгалаш йамдэ лийын улына.



В. Н. БЫСТРЬАКОВ йолташ.

„Лисий нос" мэстэчкэ Кронштадт дэч йўдйўмал вэлыштэ 12-15 киломэтр öрдыштö. Вигак Кронштадтыш наступатлымэ дэч ончыч млание наступатлышаш корным 4-шэ, 5-шэ да 6-шо тэнгыз порт-шамычым налаш кўлын. Козловскийын восстатлышэ войскажэ-шамыч тушто лийыныт. Тылэч посна, млание йара ий ўмбач наступатлаш логалын, энгэрташ нымогай йöнат лийын огыл. Восстаньым ыштышэ-шамычын адак пэш кўльшан вэс условийышт лийын. Кронштадт дэн чыла порт-шамыч мўндыркö лўймö морской орудий дэнэ вооружитлалтыныт. Нуынак торашкэ волгалтарышэ прожэкторышт лийыныт.

Тугэ гынат, мэ, бойэц-шамыч, партийын лозунгжым умлэн улына: „Большэвик-шамычын налын кэртдымэ крэпость укэ". Кронштадтыш наступатлышэ чыла бойэц-шамычын шонымышт тыгайэ ыльэ.

Мэмнан отрьадлан Кронштадт ола йыр кийшэ 4-шэ, 5-шэ да 6-шо порт-шамычым, вара Кронштадтым налаш кўшталтын. Тидэ задачым шуктышашлан пэш кугу йöсылыкым сэнгаш да шуко вўрым йоктараш кўлын. Тугэ гынат, кажнэ бойэц тидэ задачым отличнэ умлэн да шукташ кўлэшлан шотлэн, вэт тидэ совэт властьым аралшашлан кўлэш. Курым дэнэ капитализмын ындырэн илымэ мэмнан элысэ-шэмэр-шамычын интэрэсыштым аралышашлан кўлын.

Кудымшо портым налмаш — мэмнан пэрвой шуктышаш задачына ыльэ. Противник мэмнан наступлэньына нэргэн палэн налын, мэмнан корнынам прожэктор дэнэ волгалтараш, пушко, пулэмьот дэнэ лўлдылаш тўнгальэ Но йошкар бойэц-шамыч вуйыштым ышт сакэ. Восстатлышэ матрос-шамычым чактарэн. мэ эрэ ончыко кайышна Совэт властьын тушманжэ ўмбак шыдышт дэнэ кайшэ йатыр йолташ-шамычым тыжак йомдараш логальэ. Тидэ йöсылык мэмнам чактарэн ыш кэрт. Мэ 6-шо портым сэнгышна. Тунам восстатлышэ 600 утла матрос-шамычым плэныш авырэн нална. Эрлашыжым 4-шэ дэн 5-шэ портымат сэнгышна. Кронштадтыш пурышаш корным оролэн шогышо порт-шамыч мэмнан кидыштэ, лўддымö йошкар бойэц шамычын кыдышлтышт лийыч. Тидэ годым вўрым йоктарымаш альэ тўнгалтыш вэлэ лийэ. Ончылно адакат кугурак йöсылык шогэн, тидыжэ—тўнг Кронштадт крэпостьым налмаш.

Йоктарымэ вўр арам ыш лий

Кум портым налмэк, тудо кэчынак Кронштадтыш наступатлышна. Тыштэ противник шкэнжын кугу вийжым ончыктыш. Ик шонымаш дэнэ сэнгымашым ыш таш кучэдалшэ йатыр йолташнам тыжак противник мэмнан радам гыч шупшын нальэ. Пэтроградысэ польский фронтлаштэ тушман ваштарэш пырльа крэдалмэ, командный курсыштo пырльа тунэммэ шуко йолташ-шамычым Кронштадт воктэлан йомдараш логальэ. Нуно мэмнан родин шэмэр-шамычын ончыклык илышышт вэрч шкэ вуйыштым пыштэныт. Тидым мый нигунамат ом мондо.

Тушман могырышто утларак вий жаплан гына лийэ. Тудо мэмнан вийнам пудыртэн ыш кэрт. Мэ паникыш ыжна пуро, а мöнгöшыла, тушманлан шыдэшкымына утларак вэлэ вийангэ, тушманым сэнгымэшкэ крэдалаш пижна.

Йошкар войска шамычын пэш чот ишымышт дэнэ тушман ик жаплан нымом ыштэн кэртдымэ лийэ. Сандэнак млание Кронштадт крэпость дэкэ пэл киломэтр нарэ чак лийаш йöн лийэ. Крэпость дэч пэл киломэтр торашт тушман мэмнан корным адак прожэктор да ракэт тул дэнэ волгалтараш тўнгальэ. Мэмнан ваштарэш тушман пушко, пулэмьот дэнэ лўлдыльö, тудо мэмнам пытарнэжэ ыльэ.

Тушман-шамычын ишымышт ваштарэш мэмнан йошкарармэйэц-шамыч шкэ пэнгыдылыкыштым ончыктышт. Мэмнан Йошкар Армий Кронштадт крэпостьым шалатыш да мэ „Ура!" кычкырэн Кронштадт олаш пурышна.

Кронштадтский восстаньэ нэргэн шарналтымэ годым ик фактым каласыдэ кодын ом кэрт. Кронштадт олам налмэкэ мэ викак тьурмам авырэн нална. Тидэ тьурмаш контррэвольуционный офицэр кашак восставатлышэ матрос-шамыч ваштарэш кучэдалшэ коммунист-шамычым пэтыркалэныт ыльэ. Мэ тьурма гыч 100 утла коммунист-шамычым утарышна. Нинэ коммунист-шамычым нигузэат чыташ лийдымын орландарэныт, нуным кырэныт, шужыктэныт, йужышт йöршын чара йолын, вургэм дэч посна йöсланэныт. Нинэ закльучоный-шамычын шонымашышт мэмнан шонымаш дэнэ иктак ыльэ. Нуно мэмнан утармылан пэрвойак тыгай вашмутым пуэныт: „Мэмнан кидыш вашкэрак винтовкым пуза!" Тыгэ тьурмаш шужэн, кылмэн орланышэ, чыташ лийдымын кыралтшэ коммунист-шамыч мэмнан дэнэ пырльа тушман-шамыч ваштарэш крэдалаш тўнгальыч.

18 мартыштэ эрдэнэ 5 час жаплан восставатлышэ матрос-шамыч йошкар войска-шамычын ишымыштым чытэн кэртыдмэ лийыч да варажым Кронштадтский гарнизон сдатлыш. Тыгэ Кронштадт ола адак угыч Совэт власть кидыштэ лийэ. Кронштадт олам кўчык жапыштэ кучэдал нална да мöнгэш Смолэнск олаш пöртылын адак тунэмаш тўнгална.

Тўньаштэ эн куатлэ армий

Ындэ рэгульарный Йошкар Армийым организатлымылан 20 ий шуын. Нинэ ийлаштэ Йошкар Армий политик шотыштат, тэхник шотыштат чот кушкын, вийангын. Тўньамбалсэ ик армийат мэмнан Йошкар Армий ваштарэш шогэн ок кэрт. Вэс эл тушман-шамыч СССР ўмбак сар дэнэ толыт гын, нуно наступатлаш тўнгалмэ вэрэшыштак шырпын кырэн оптымо лийыт. Кўлэш лийэш гын, мэ, граждан войнаштэ участвоватлышэ-шамыч, партий дэн правитэльствын пэрвой кана ўжмышт почэшак кидыш винтовкым налына да 20 ий ожно кырымэ сэмынак тушман-шамычым кыраш тўнгалына.

В. Н. БЫСТРЬАКОВ.

Папанинын ийжэ дэк „Мурман" лэдоколым колтымо нэргэн правитэльствын рэшэньыжэ

Гидрографичэский „Мурманец" борт дэк, ийын коштшо „Сэвэрный Польус" станций дэк каймэ корнышто улшо „Таймыр" лэдокол дэк да шушаш кэчыштэ Лэнинград гыч лэктын кайшаш „Ермак" лэдокол дэк йэшарэн правитэльствэ 7 фэврэльыштэ мужэствэннэ папанинэц-шамыч чэтвьоркым налмэ шотышто пашам ышташлан „Мурман' лэдоколым колтэн. Лэдоколын пэш кугу шўй запасшэ да 6 тылзаш продовольствий запасшэ уло.

„Мурман" бортышто кок самольот уло: йэчан „Р—5" да амфибий „Ш—2". Амфибижэ ий ўмбакат, тугак вўд ўмбакат волэн шинчын кэртэш.

„Мурманын" капитанжылан Грэнландский тэнгызым сайын шинчышэ „Таймыр" лэдоколын ожнысо капитанжэ И. Ф. Котцов йолташым шогалтымэ. Тудын помощникшылан „Мурманын" капитанжэ В. Д. Ушаков йолташ кайа. Лэдокол комиссарлан А. И. Пухов йолташым шогалтымэ.

Самольот-шамычым льотчик И. И. Чэрэвичный дэн М. В. Карабанов йолташ-шамыч пилотироватлаш тўнгалыт.

7 фэвральыштэ 13 часат 20 минутышто „Мурман" Мурманск гыч тэнгызыш лэктын кайэн.

ХРОНИКЭ

— СССР СНК С. А. Колэсников йолташым СССР Здравохранэньэ Калык Комиссарын замэститэльжылан утвэрдитлэн.

— ВЦИК В. Ф. Попов йолташым РСФСР Финансэ Калык Комиссарлан утвэрдитлэн.



К. Е. ВОРОШИЛОВЫН ИЛЫШЫЖ ГЫЧ ЭПИЗОД-ШАМЫЧ

1917 ий Октьабрь дэч вара Совэт правитэльствэ капиталист-шамычын импэриалистичэский сарыштым пытараш пижэ. Гэрманий дэнэ мирым ыштымэ нэргэн мутланымэ годым Гэрманий пэш нэлэ условий-шамычым шындэн. Тугэ гынат, Совэт правитэльствэ мир ыштышаш цэльжымак кучэн. Илышым сайэмдышашлан, вийым чумыршашлан да рвэзэ Совэт рэспубликым пэнгыдэмдышашлан сарым чараш кэрэк могай мирымат Лэнин подписатлаш кӱлэшлан шотлэн. Мирым чумыр калык вучэн.

Гэрманий дэнэ пэрэговорым ышташ колтымо Совэт дэлэгацийлан Лэнин мирым подписатлаш кӱштэн.

Но дэлэгацийыш прэдатэль Троцкий логалын. Тудо Лэнинын шӱдымыжым шуктэн огыл. Лэнин дэн Сталиным ондалэн, мирым подписатлэн огыл.

Садын дэнэ нэмыч-шамыч чумыр фронт мучко наступатлаш тӱҥальыч. Тыгэ нуно Эстонийым Бэлоруссийым да Украиным авырэн нальыч.

„Социалистичэский отэчэствэ шучкылыкышто" манын Лэнин пашазэ-шамычлан возэн.

А нэмыч-шамыч мэмнан рэспубликын шӱмжӧ дэк—Питэр дэкэ лишэмыныт. Нуно Псков олам налыныт да эрэ ончыко кайэныт. Тунам Лэнин трэвогым кыраш приказым пуэн. Тунамак чумыр Питэр мучко икканаштэ чыла фабрик дэн завод-шамычын гудокышт мӱгыраш тӱҥалыныт.

Нэмыч войска-шамыч пашазэ отрьад-шамыч дэнэ ваш кэрылтмышт гыч вашкэ умылэн нальыч: пашазэ шамыч войэнный пашалан тунэмшэ огыт ул гынат, шкэныштын вӱрышт дэнэ налмэ эрыкыштым огыт пу.

Столицыш наступатлымаш кучалтэ. Пэрэговор уэш тӱҥалалтэ. 1918 ийын 3 мартыштэ мирым подписатлымэ. Но мир условий-шамыч млаԋна ончычсо дэчат нэлырак лийыч.

Троцкийын прэдатлымыжэ Совэт калыклан путырак кугу эҥгэкым кондыш.

Нэмыч-шамыч мирым подписатлышт гынат, Украин гыч шкэныштын войскаштым ышт лук, а гэнэрал Красновын бэлогвардэйский полкшо шамыч дэнэ ушнэн, эл кӧргыш эрэ кэлгышкырак да кэлгышкырак пурэныт. Тыгэ нуно Воронэжым, Луганскым да Царицыным налнэшт ыльэ. Тыгэ цэнтрым киндэ дэн шӱ дэч пӱчкын налаш тыршэныт. Но туштыжо мэмнан славный Йошкар Армийын пэрвой войскажэ-шамыч дэнэ ваш пэрнашышт логальэ. Нинэ отрьад-шамычым пашазэ дэн крэсаньык-шамыч шкэак ыштэныт, нуно пролэтарский полководэц-шамычын—Сталинын, Ворошиловын, Фрунзэн, Будьонныйын, Щорсын, Чапайэвын вуйлатымышт почэш туныктальтыныт, шуаралтыныт.

Крэдалмашэш отрьад кушкын. Тушко эрэ у отрьад-шамыч ушнэныт, варажэ чумыр Визымышэ Армийыш ҫавырнэн. Сталин йолташ дэнэ ушнышашлан Ворошилов йолташ тидэ отрьад дэнэ Царицыныш Ворошиловский походым ыштэн. Тунам Сталин йолташ Царицын аралымашым вуйлатэн.

Кугу полководэцын, ожнысо Луганский слэсарьын—Ворошилов йолташын гэроичэский походшо висаш лийдымэ кугу чап дэнэ лэвэдалтын. Ворошилов йолташ шкэ бойэцшэ-шамыч дэнэ пэш пэнгыдын кылдалт шогэн, нуно ик илыш дэнэ илэныт.

Ворошилов йолташ йужо годымжо вуйжымат пыштышаш жапыш логалын, но пийалан случай гына утарэн. Утларакшэ Климэнт Йэфрэмовичым случайность огыл, а тудын пэнгыдылыкшэ, войэнный пашам сай шинчымыжэ утарэн.

* * *

Ик кана Ворошилов йолташ, фронтышто коштмыжо годым, корно гыч кораҥ колтэн да кузэ тушман-шамыч шогымашкэ логалмыжым шкэжат шижын огыл. Тушман-шамычын батарэйышт дэкэ чак мийэн шумэкшэ гына тидым палэн.

Ворошилов чаплэ автомобиль дэнэ кайэн. Ошо-шамыч машинан талын мийымыжым ужын, Климэнт Иэфрэмовичым шкэныштын начальниклан шотлэныт.

—Кугу начальствэ толэш аман. Машина дэнэ ончэн кошташ тӱҥалэш дыр, —манын нуно шонэныт.

Батарэйын бахмистржэ чаплэ имньэ ӱмбак шинчын Ворошиловын машинажэ дэк кудал мийэн, начальствэ ончык рыҥ шогалын, кыдшым козырьок йӱмак налын.

Но тушто тудо Ворошиловын картузыштыжо вич мучашан звэздам ужын—„Тэвэ тудо могай гэнэрал!".

Вахмистр рэвольвэржым руалтэн, но тунамак лӱймӧ йӱк шэргылт кайыш.

Ворошилов винтовкыжым эрэак йамдыштэ кучэн. Вахмистрым лишкыжак намийэнат, лӱйэн шуэн.

Батарэйыштэ паникэ тӱҥалын. Шофэр машинажым тунамак чумыр ход дэнэ колтэн.

Ошо-шамыч Ворошиловым покташ тӱҥалыныт. Машинам авыраш пижыныт. Машинаштэ шинчышэ-шамыч, машина талын кайэн гынат, ошо-шамыч ӱмбак тура виктэн, иктэ почэш вэсым лӱйэн йӧрыктэныт.

Батарэйыштэ нымом ышташат ӧрыныт. Автомобиль ӱмбак пулэмьот тулым почаш гын—эн ончычак шкэныштын йэҥ-шамычым пуштын пытарыдэ ок лий. Покты шо-шамычын ӧрдыжкӧ кораҥмэшкышт автомобиль Йошкар Армий шогымашкат шуын.

Ворошилов дэн йолташыжэ-шамыч машина гыч вэсэлан волэн, иктыжэ вэсыжым куанэн ончэныт.

Климэнт Йэфрэмовичым йолташыжэ-шамыч авырэн шогалыныт, тудым пийалан шинчашт дэнэ ончэн тыгэ каласэныт:

—Клим, тыгэ ыштылаш развэ лийэш?

— Рисковатлаш прават укэ.

А Ворошилов воштылын, шинчажэ дэнэ йолгыжын.

—Чудак-шамыч, риск дэч посна тушманын кушто улмыжым, противникын обстановкыжым палаш лийэш мо? Вэт мэ ындэ мо ыштышашым шинчэна!—Изиш шып шогэн, наступлэньэ планжым шонышыжла, рэшитэльнэ йэшарэн:

—Ындэ мэ нунын кушто улмыштым, нунын вийыштым палэна! Кызытак нуным туржаш тӱҥалына.

* * *

Вэскана тыгай случай лийын.

Ворошиловын армийжын Царицыныш кайшашыжым чараклышашлан ошо-шамыч Волга вӱд коч кийшэ кӱварым пудэштарэныт.

Волга эҥэрыштэ армий тылзэ нарэ шогэн. Противникым чактарэн, шаланышэ кӱварым тӧрлатэн. Пашам пытарымэк армий Волга коч вончаш тӱҥалын.

Ворошиловлан Царицыныш Сталин йолташ дэк кайшашыжым кучышашлан ошо-шамыч кугу вийым чумырэныт.

Сталин йолташ Царицын гыч Ворошилов вашэш отрьадым колтэн, тудо противникым ишэн луктын, Ворошиловлан Волгын шола сэрышкыжэ эшэлон-шамычым колташыжэ йӧным ыштэн.

Тыштэ Климэнт Йэфрэмовичым вэс пӧлӧк вучэн—тудын распорьажэньышкыжэ Сталин йолташ бронэвой автомобильым колтэн. Тудо жапыштэ мэмнан дэнэ бронэмашина шагал ыльэ.

Тидлан Климэнт Йэфрэмович пэш куанэн. Тунамак фронтым ончэн кошташ броньэмашина дэнэ кайаш рэшитлэн. Противникын кушто шогымыжым, тудын планжым Ворошилов йолташ тунам пэш рашак шинчэн огыл улмаш.

Тунам фронтышто автомобильлан бэнзин олмэш кэросин дэн спиртым варэн кучылтыныт. Бронэвик тӱрвӱнчын, пэҥыжын, шэм шыкшым луктын гынат, ончыко писын чымалтын.

Пасум вончэныт. Хутор дэкэ шуыныт. Тушто айдэмат, вольыкат ок кой.

Корно эрэ томамрак да томамрак лийын. Адак шукэртэ огыл эртэн кайшэ ливэнь корно лакэ тич вӱдым тэмэн кодэн.

Бронэвик лавраш пижынпижын кайэн.

Шофэр корным сырэн ончэн:

—Шинчаш ок пэрнэ гын млаԋна, Климэнт Йэфрэмович?

Но Ворошилов содор поктэн.

— Огына пиж, ходым пу!

Автомобиль пижэ, орава тыртышыш шумэш лавраш волэн шинчэ.

Мотор тӱнчыгыш.

Тунамак машинаш пульо шамыч толын пэрнылаш тӱҥальыч. Ик залп, кокымышо, кумышо. Пульа-шамыч машинам локтыл кэртын огыт ул, броньыш пэрнэн пурса сэмын мӧнгӧш тӧрштӧныт. Кӧргыштыжӧ гына тыгыдэ моклака-шамыч камбозыныт, шинчышэ-шамычым амандарэныт. Ворошиловын шӱргыжӧ йӧршӧш вӱдаҥ пытэн.

Бронэвикыштэ пулэмьот лийын, но кушко лӱйаш—тушман шинчашкэ ок кончо, а машина лопышто пэш пэнгыдын шинча.

Ончыкыжо событий могай лийшашым вучаш логалын.

Событийжэ тыгайэ лийын:

Чашма шэнтэч казак-шамыч лэктыныт, вара каргашэн-каргашэн машина воктэк мийэныт.

Пэрвойжо броньым штык дэнэ кӧргӧнчаш тӧчӧн ончышт. Но бронэвикым шӱташ куштылго огыл. Тидым палэн налынытат, нымом ышташ ӧрыныт. „Каргымэ антихрист—большэвик-шамыч дэнэ мом ышташ",—манын шонэныт.

—Тулым олташ да илышыньэкак кӱэшташ кӱлэш, иктышт ойым пуат.

—Мом шуйнылаш, нуным гранат дэнэ кӱрышт пытарэна!—молышт ойлэныт.

Машинаштэ шинчышэ-шамыч тыгай „кэлшышэ" шомакым колыныт, но Ворошилов йолташ садыгак ойгырдэ шинчэн. Тидлан тудын йолташыжэ-шамыч ӧрыныт.

—Гранатым огыт шу,—тудо ӱшандарэн.—Машинам чаманат, тыгай чаплэ арвэрым локтылаш огыт пиж. А мэмнам утараш вашкэ конвойна толын шуэш.

Конвойлан ӱшанэн шинчымыжэ дэнэ Климэнт Иэфрэмович тугай случай лийшаш нэргэн шоналтэнат огыл. Нинэ казак-шамычак тидэ конвойын 18 йэҥжым пуштыныт улмаш. Тидэ вара палэ лийын.

Бронь гыч нинэ коммунист-шамычым лукшаш нэргэн ӱчашымаш чарнэн огыл.

Пытартышлан, иктыжэ кӱшта:

—Нуным атаман дэкэ наҥгайэна! Нуным мом ышташ, тудо шинча. Тудо нунылан йошкар звэздам возэн шында.

Ойлымо—ыштымэ. Ала кужэч ӱшкыж-шамыч толынат шуыч. Бронэвикыш куд парым кычкэн шогалтышт. Казак-шамыч лавра гыч машиным кандра дэнэ шупшын луктыч.

— Шкэндам кучыза, йолташ-шамыч, вуйдам ида сакэ!—Тыгэ Климэнт Йэфрэмович йолташыжэ-шамычым туныктэн.

Эркын бронэвик лавра гыч нушкын лэктэ. Ӱшкыж дэн казак-шамыч пэҥыжын-пэҥыжын тудым курык воктэк шупшын луктыч.

— Каналтэна! — манэш старшийжэ.

Шогальыч.

Ындэ ик минутымат йомдараш ок лий. Шофэр моторжым ходыш колтыш. Автомобиль гудок пылышым пэтырышаш гай мӱгыраш тӱҥальэ. Ӱшкыж-шамыч лӱдмышт дэнэ сукэн шинчыч, вара уло вийышт дэнэ ончык тӧрштальтэн кандрам кӱрльыч да почыштым шогалтэн пасушко чымалтыч.

— Пулэмьот! — Ворошилов командоватлэн.

Бронэвик омса гыч пулэмьот рочкаш тӱҥальэ.

Казак-шамыч канавылашкэ шылаш куржыт.

А бронэвик шыкш дэн пульам ӱдэн, нунын воктэн кудал колтэн.

Ушышт кайшэ казак-шамычым бойэц-шамыч йатыр жап воштыл шинчышт.

— Нунылан тау, мэмнан Климлан машинам лавра гыч лукташ полшышт.

„Колхозные ребята" газэт гыч возымо.



3-шо могыр „Йамдэ лий".

АЛЭКСАНДР СЭРГЭЙЭВИЧ ПУШКИНЫН колымыжлан—101 ий



А С Пушкин из жэ годым.

А. С. ПУШКИН

ШЎШПЫК

Лўшкалтымэ сад коклаштэ, шошым, пич йўдым
Роза ўмбалнэ эр вэлсэ шўшпык мура мурым.
Но роза милый ок шиж, огэш гарванэ
И йоратталмэ гимн почэш лўнга да нэралта.
Тыгак от муро мо тый йўкшэмшэ моторлан
О поэт, тый куш шунэт, шарналт - йан?
Тудо ок колышт да ок шиж поэтым
Ончэт,—тудо пэлэдэш, ўжат—от кол вашмутым.

ЧАЛАЙ ВАСЛИЙ кусарэн.

„СССР В-6" дирижабль шаланэн

5 фэвральыштэ „СССР В-6" дирижабль Моско—Мурманск—Моско маршрут дэнэ пробым ыштэн чонгэшташ лэктын. Дирижабльын командиржэ Гудованцэв йолташ лийын. Чонгэштымашым сайын эртараш лийэш ыльэ гын, тидэ дирижабльым Папанинын экспэдицийжым ий ўмбач налмаштэ кучылташ шонэныт.

Маршрут дэнэ чонгэштымэ годым, дирижабль Моско, Лэнинград да моло пунктла дэнэ радио коч эрэак кылым кучэн, Пэтропавловск да Кэм ўмбач сайын кайэн.

6 фэвральыштэ 18 часат 56 минутышто дирижабльлан Жэмчужнайа станцийын (Кандалакшыш 37 километр) районыштыжо лийын улмаш. 18 часат 56 минут дэч вара дирижабльын радиограммыжэ кэнэта чарнэн. Мландэ ўмбалнысэ йатыр радиостанцийын йодмыштлан дирижабль вашмутым пуэн огыл.

Ондозьоза мартэн дирижабль 300 мэтр кўкшыт гыч, Кэм мартэн—пыл коклаштэ, Кандалакш дэк шушаш дэнэ--лум луммо годым кайэн, варажым пичкэмыш лийшаш годым ужашат сайын огэш лий улмаш.

19 шагат шушаш годым илышэ-шамыч ала - могай кугу пудэштмашым колыныт, тидлэч вара дирижабльын мотор йўк шоктымо чарнэн.

Аварий лиймэ районышко кычалаш тушто илышэ граждан-шамыч кокла гыч да РККА-н войэннослужащий часть гыч группым йэчэ да пўчо дэнэ колтэныт.

7 фэвральыштэ волгыжмэк кычалшэ ик группо палэмдэн„: СССР В-6" дирижабль катастрофыш Белое море станций дэч касвэлныла 18 километр ордыштö логалын.

Катастрофо тэвэ молан лийын: дирижабль кўлэш кўкшытыштö лийын огыл да ужаш сайыш огэш лий улмаш. Тыгэ „СССР В-6" дирижабль курык вуйэш пижын.

Экипажыштэ улшо 19 йэнг гыч 13 йэнг колэн, кумытын изиш сусыргэныт. кумытын сусыргэн огыт ул.

ИОШКАР-ОЛА—ОЗАНГ

6 фэвраль. Кэчывал эртэн. Кэчэ шичмаш вэлым лэвэ мардэж пуалэш. Изиш ночко поран йога. Кэчэ лэвэ.

Йошкар-Ола дэн Озангысэ самырык физкультурник-шамычын сорэвнованьышт тўнгалшаш. Сорэвнованьым ончаш Какшан энгэр сэрыш шуко калык погынэн. Изижат, кугужат толыныт, сорэвнованьэ тўнгалмым вучат.

—Ну, тўнгалаш жап,—пэлэштыш судьа. Калык шыпланыш.

Старт дэкэ Йэршова дэн Скворцова (Иошкар-Ола). Горшунова дэн Бакнаш (Озанг) тольыч.

— Стартыш йамдылалташ!. Марш!—кычыралын судьа Йошкар-Ола кыдалаш школын 8-шэ „Б" классыштэ тунэмшэ Йэршова Иннalан командым пуыш. Йэршова ончыко чымалтэ.

Кокымшылан старт гыч Йошкар Ола музыкальнэ тэатральнэ училищыштэ тунэмшэ Скворцова Анфиса кайыш

Варажым Озанг гыч толшо-шамыч—Горшунова дэн Бакнаш кайышт.

Иктаж вич минут гыч пöрйэнг - йоча-шамычлан старт пуалтэ Нуно кудытын улыт: Пушкин Иван, Сайдулин, Замäтин (Йошкар-Ола). Айданов, Йарзуков да Хрустальов (Озанг).

10-12 минут нарэ эртымэк, мўндырнö ик йэнг койашат тўнгальэ. Изиш лишэммэк йоча-шамыч кычкыраш тўнгальыч:

—Инна... Инна Йэршова толэш!..

Йатыр лишэммэк онгысо номэржат палэ лийэ. Тушто „2" цифрым возымо.

—Укэ, Инна огыл. Вэт тудын онгыштыжо номыржо иктан ыльэ,—кутыркалат Иннан йолташыжэ-шамыч.

—Тидэ Анфиса Скворцова!

Скворцова финиш дэкэн пэрвой толын шуо. Кум километрым 19 минутат 32 сэкундышто коштын. Ўдыр-шамыч коклаштэ пэрвой вэрым налын!

Шукат ыш эртэ, финиш дэкэ Йэршова толын шуо. Тудо кум километрым 20 минутат 4 сэкунд коштын, кокымшо вэрыш лэктэ.

Калык Анфиса дэн Иннан о чыл вэрыш лэкмыштлан пэш йывыртэн.

Иктаж вич минут гыч рвэзэ-шамыч толаш тўнгальыч. Старт гыч кокымшылан кайшэ Замäтин эн ончыч тольо.

—Ну, молодец! калык Йошкар-Олан сэнгышашыжым шижын, куанэн кычкыра.

Кокымшылан Сайдулин тольо.

—А ындэжэ Озанг лыжник-шамыч толыт дыр. Пушкин садак пытартышлан толэш, йэнг кокла гыч йужышт ойлышт.

—Пытартышлан толдэ мо, вэт тудо пытартышлан кайэн!—ойла вэсэ.

Мўндырнö ик йэнг койэш. Чыланат тушко ончат. Йатыр лишэммэк йужышт кичкырал колтышт:

Пушкин! Ваньа!

—Гэрой!

Чыланат толын шумэкэ палэ лийэ: пöрйэнг йоча-шамыч кокла гыч пэрвой вэрым Пушкин Иван (Йошкар-Ола гыч) налын. Тудо вич километрым 25 минутат 30 сэкунд коштын. Кокымшо вэрыш Замäтин (Иошкар Ола гыч) лэктын, 5 километрым 25 минутат 53 сэкунд коштын.

Сорэвнованьэ дэч вара „Мэдик" стадионын катокыштыжо хоккэй дэнэ Йошкар-Оласэ да Озангысэ йоча командэ-шамычын матч лийэ.

Модыш 2:0 счот дэнэ Йошкар-Ола командын сэнгымыжэ дэнэ пытыш.

Фэдотов Йыван.

КАЙЫКЫМ ЙÖРАТЭНА

Изи кайыкын толын муралтымыштым, мэ пэш йöратэна. Нунылан кочкашышт пукшэна. Тидлан изи кайык-шамыч эшэ чот куанэн мурат. Кажнэ кэчын эрдэнэ эрак толыт да кас маркэ школ пэлэнсэ сатэрыштэ йуарлат. Мэмнам эшэ чот куандарат.

Шукэртэ огыл ик кана йоча-шамыч сатыш погынэн лэкна. Кайык - шамыч пэш шукын лўмын ыштымэ онгаштына нöшмö кочкаш погынэныт ыльэ. Мэ нуным пэш чаманышна. Йўштыштö кылмэн илэда манын ойлышна. Вара кочмашкышт мийэн, öршым, кисам, моло кайык - шамычымат кучышна да школышкына пуртышна. Нунат тидлан куанэн чонгэштылаш тўнгальыч.

Ындэ нунылан посна комнатым ыштэн улына. Комнат кöргым сат, кож, ломбо, моло тўрлö пушэнгэ дэнэ сылнэштарышна. Кочкаш пуаш йашлыкым ыштышна. Кызыт нуно шокшо, волгыдо комнатыштэ ышкэныштын сылнэ мурыштым муралтэн, куанэн илат. Мэ изи кайыкым пагалэна, йöратэна.

Токмэтов Никита.
Оршанкэ район, Лўльпан йоча пöрт.

ШЫРЧЫК ТОЛМЫМ ВУЧЭМ

Вашкэ шошо шуэш. Шошым чэвэр кэчыштэ мэмнан йöратымэ мўндўр унана—изи шырчыкна толэш. Мый тудым пэш йöратэм.

Мэмнан пöрт воктэн олма пу, ломбо, пызлэ, моло пушэнгэ-шамычат улыт. Тыгай сылнэ сатэрыштэ шырчык куанымэ мурыжым мурэн илаш тўнгалэш. Садланак мый тудлан у пöртым йамдылэнам. Йандар онга дэнэ сай омартам ыштышым да ужар чийа дэнэ чийалгэнам.

Сылнэ сатэрышкэм ужар тўсан омартам луктын шындэнам. Изи шырчык толэш да мыйын омарташкэм илаш пура. Вара мыланэм таум ыштэн ышкэ куанымэ мурыжым муралта.

Гаврилов Йыван.
Ронгго район. Руйа-сола йалСовэт, Нöлпöр йал.

Кайыкым пукшэна

Изи кайык-шамычым мэ пэш йöратэна, чаманэна.

Ик кана мэмнан туныктышына Марийа Даниловна мыланна: „Кайыкым пушташ, орландараш ок кўл, нуным пукшаш кўлэш маньэ. Мэ эрлашыжымак кайык пукшымо онгам ыштышна, тудым пакчаш луктын шындышна. Кайык-шамыч пэш куанэн кочкыч. Кызыт мэ кажнэ кэчын пукшэна.

Вавилов В. дэн Савэльйэв Н. Н.
Сотнур район, Пöтйал пэлэ кыдалаш школ.

Ик кэчыштэ шкэтын ик цэнтнэр ломыжым погышым

Колхозлан шого агалан йамдылалтмаштэ мыйат вийэм шутымо сэмын полшэн шогэм. Каныш кэчэ годым ломыжым погэм. Тэвэ 28 йанварьыштэ шкэнан „Сайэмдышэ" колхозлан ик цэнтнэр ломыжым погэн пушым.

Ончыкыжымат ломыж погаш пырдыж газэт луктaш полшэн шогаш тўнгалам.

Алэксандров Ильа.
Йошкар-Ола район, Арбан пэлэ кыдалаш школ.

Выставкыш журналым колтэм

1 августышто Моско олаш почылтшо пўтынь Ушэмысэ йал озанлык выставкылан мыйат йамдылалтам. Кызыт экскурсий, поход да пўртўсым эскэрымэ нэргэн шкэ ойлымаш дэн очэркэ-шамычэм погэн, „Йунат" лўман журналым ыштэм. Тудым Москош колтэм.

Загайнов Василий.
Ронгго район, Кужмарий пэлэ кыдалаш школ.

ШАХМАТ ТУРНИР

Шукэртэ огыл Цибикнур кыдалаш школышто шахматный турнир эртаралтэ. Турнирыштэ 9 йэнг участвоватлышт. Пэрвой вэрыш Сироткин Саньу дэн Кэдров Пэтьа лэктыныт.

Суворов М. К.
Йошкар-Ола район.

МЭМНАН АДРЭС: Иошкар-Ола, Марий АССР, Совэт пöрт 25-шэ №-ан пöлэм, „Йамдэ лий" рэдакций. Тэлэфон: Совэт пöртын коммутаторжо, 82-шо №.

Ответственный редактор—К. А. ЛЭНСКИЙ.

Упсл. Марлита № А—77. Иошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктышэ „М.К."